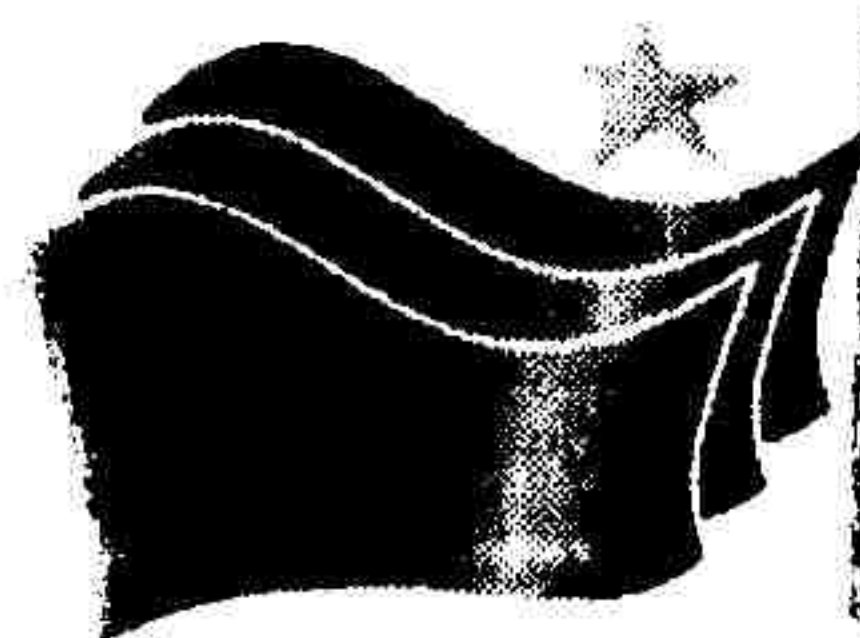

ΣΥΡΙΖΑ
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	
Αριθμ. Πρωτ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	2339
Ημερ. Υποβολής	8 9 14

Αθήνα, 08 Σεπτέμβρη 2014

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ Υπουργούς:

Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
Εσωτερικών
Υγείας

Θέμα:

**Σοβαρές επιπτώσεις από τις μεταλλευτικές δραστηριότητες στα υδατικά συστήματα της Β.Α.
Χαλκιδικής**

Σχετικά:

- α) Ερώτηση βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ με θέμα “Υψηλές συγκεντρώσεις αρσενικού στο πόσιμο νερό του Νεοχωρίου Χαλκιδικής” (αρ. πρωτ. 2133/27-9-2013)
- β) Απάντηση Υπουργείου Υγείας (αρ. πρωτ. 90742/30-10-2013)
- γ) ΥΠΕΚΑ (2132β/21-10-2013)
- δ) ΕΠΙΤΗΡΩ (3/18-10-2013)
- ε) Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου, Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας (10/5436/07-10-2013)
- στ) Εθνική Επιτροπή Υδάτων (ΦΕΚ 182Β/31.01.2014)
- ζ) Δ/νη Υδάτων Κ. Μακεδονίας (37611/04/08/2014)
- η) Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Σεπτέμβριο του 2013, στα πλαίσια του κοινοβουλευτικού ελέγχου, κατατέθηκε ερώτηση (σχ. α) όπου καταγραφόταν η υπέρβαση των θεσμοθετημένων ορίων συγκεντρώσεων αρσενικού (As) σε γεωτρήσεις, πηγές και το υδρευτικό δίκτυο του Νεοχωρίου Χαλκιδικής.

Στην απάντησή του το Υπουργείο Υγείας επιβεβαίωσε την υπέρβαση στην παραμετρική τιμή του αρσενικού (σχ. β) και η Δ/ση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Περ. Εν. Χαλκιδικής συνέστησε στο Δήμο Αριστοτέλη τη λήψη μέτρων (άλλη πηγή υδροδότησης, ενημέρωση καταναλωτών) (σχ. β). Σύμφωνα με το Υπουργείο Υγείας, ο Δήμος Αριστοτέλη χρησιμοποίησε νέα γεώτρηση, που πληροί τους όρους και προϋποθέσεις της νομοθεσίας, και δόθηκε στην κατανάλωση.

Το εύλογο ερώτημα “Ποια είναι η αίτια/πηγή της ρύπανσης” φαίνεται πως δεν απασχολεί τις αρμόδιες υπηρεσίες, καθώς δεν έγινε καμία σοβαρή προσπάθεια να δοθεί μια επιστημονική και τεκμηριωμένη απάντηση. Το ΥΠΕΚΑ ισχυρίζεται ότι δεν τεκμηριώνεται με ποιο τρόπο σχετίζεται η ποιότητα του πόσιμου νερού με τις μεταλλευτικές δραστηριότητες (σχ. γ) - χωρίς βέβαια να τεκμηριώνει ότι δεν σχετίζεται – ευθυγραμμιζόμενο με την απάντηση του τότε Δημάρχου Δ. Αριστοτέλη Χ.Πάχτα ο οποίος ήταν κατηγορηματικός στο ότι οι “συγκεντρώσεις των όποιων βαρέων μετάλλων οφείλονται σε γηγενή στοιχεία του εδάφους και δεν πρέπει αυτό να συγχέεται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες”. Η ΕΠΙΤΗΡΩ – αρμόδια υπηρεσία για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων από την Ελληνικός Χρυσός Α.Ε. – επικαλούμενη διαδικαστικό πρόβλημα κάλυψης λειτουργικών δαπανών, δήλωσε ότι δεν έχει εξετάσει το θέμα (σχ. δ). Το Γμήμα περιβαλλοντικής υγιεινής & υγειονομικού ελέγχου της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας, περιορίζεται στη διαπίστωση της ρύπανσης (σχ. ε).

Είναι θέμα κοινής λογικής, ότι οι όποιες απόπειρες επίλυσης του προβλήματος της ποιότητας των νερών, είναι καταδικασμένες να αποτύχουν αν δεν έχουν διαγνωστεί τα αίτια της ρύπανσης. Και η επίλυση του προβλήματος θα έπρεπε να είναι άμεση προτεραιότητα του κρατικού μηχανισμού, καθώς διακυβεύεται η δημόσια υγεία. Με την παραπάνω ερώτηση, επισημάνθηκε στα αρμόδια Υπουργεία ότι η αύξηση της συγκέντρωσης αρσενικού, συνέπιπτε χρονικά με την πραγματοποίηση δεκάδων ερευνητικών – περιχαράκωσης κοιτάσματος γεωτρήσεων στην περιοχή από την Ελληνικός Χρυσός Α.Ε.

Υπενθυμίζεται ότι με τον νόμο 3220/2004, επιτρέπεται στην Ελληνικός Χρυσός Α.Ε. να προβαίνει σε ερευνητικές γεωτρήσεις χωρίς Μελέτη Περιβαλλοντικών Όρων (κάτι που απαγορεύεται για

ιδιώτες). Στην περίπτωση που αυτές οι γεωτρήσεις προκαλέσουν βλάβη στους υδάτινους πόρους ποιός έχει την ευθύνη και ποιός αναλαμβάνει το οικονομικό κόστος αποκατάστασης της βλάβης;

Τον Ιανουάριο του 2014, θεωρείται από το ΥΠΕΚΑ το Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κ. Μακεδονίας (σχ. στ) που συντάχθηκε από την Εθνική Επιτροπή Υδάτων. Σ' αυτό αναφέρεται ότι:

*“Στην περιοχή των Μεταλλευτικών Εγκαταστάσεων Στρατωνίου – Στρατονίκης και στην περιοχή του αργούντος μεταλλείου Ολυμπιάδας καταγράφεται **ποιοτική επιβάρυνση των υδάτων**, η οποία αποδίδεται στη φυσική μεταλλοφορία της περιοχής, στη συσσώρευση στην επιφάνεια του εδάφους υλικών που προέρχονται από την προγενέστερη μεταλλευτική δραστηριότητα, περιλαμβανομένων τελμάτων εμπλουτισμού και σωρών αρσеноπυρίτη (λίμνες απόθεσης λεπτομερών τελμάτων Σεβαλιέ, χώρος απόθεσης στερεών μεταλλευτικών αποβλήτων και στείρων εξόρυξης στη θέση Καρακόλι κ.α.) και τέλος, στην επιφανειακή απορροή από τις περιοχές απόθεσης (προσωρινές και μόνιμες), ιδιαίτερα των σωρών αρσеноπυρίτη.”*

και

“Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες που ασκούνται στα υπόγεια υδατικά συστήματα της ΛΑΠ Χαλκιδικής είναι, μεταξύ άλλων η μεταλλευτική δραστηριότητα, που καταγράφεται από την αρχαιότητα έως σήμερα, στην περιοχή των μεταλλείων ΒΑ Χαλκιδικής (μεταλλεία Ολυμπιάδας, Μαντέμ Λάκκου- Μαύρες Πέτρες, Σκουριών). Η δραστηριότητα αυτή, επηρεάζει τα υποσυστήματα GR1000191 και GR1000192 και τα συστήματα GR1000130, GR1000140 και είναι πιθανό να συνδέεται με τις - κατά θέσεις - αυξημένες τιμές των ιχνοστοιχείων Fe, Mn, As, Pb και Cd.”

Με βάση τη μελέτη αυτή, η Δ/ση Υδάτων Κ. Μακεδονίας απέρριψε την, προτεινόμενη από το Δήμο Αριστοτέλη, γεώτρηση (σχ. ζ) τονίζοντας ότι “στη θέση της προτεινόμενης γεώτρησης στο Υπόγειο Ρωγματικό Υδατικό Υποσύστημα Σκουριές – Μαύρες Πέτρες, η ποιοτική κατάσταση χαρακτηρίζεται κακή λόγω συγκεντρώσεων μολύβδου και αρσενικού οι οποίες οφείλονται σε ανθρωπογενή αίτια (μεταλλευτική δραστηριότητα)”

Σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κ. Μακεδονίας (σχ. στ), τα υπόγεια υδατικά συστήματα Κοκκινόλακκα, και Σκουριών-Μαύρων Πετρών εξαιρούνται από την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων όπως αυτές ορίζονται στην

Ευρωπαϊκή Οδηγία 2000/60/ΕΚ (πίν. 11-7 σχετ. η). Οι λόγοι εξαίρεσης που επικαλείται η Εθνική Επιτροπή Υδάτων είναι α) για τον Κοκκινόλακκα, η παρουσία παλαιότερων μεταλλευτικών αποθέσεων με αποτέλεσμα την κακή χημική κατάσταση του συστήματος, ενώ ταυτόχρονα εκτιμάται ότι δε θα ολοκληρωθούν τα υπό εξέλιξη έργα αποκατάστασης και β) για τις Σκουριές-Μαύρες Πέτρες (όπου η χημική κατάσταση του συστήματος χαρακτηρίζεται ως κακή), η μεταλλευτική δραστηριότητα που επιφέρει πτώση της στάθμης.

Επίσημη μελέτη λοιπόν, εγκεκριμένη από το ΥΠΕΚΑ, ισχυρίζεται ότι η υποβάθμιση της ποιότητας των νερών οφείλεται στις μεταλλευτικές δραστηριότητες και ταυτόχρονα εκτιμά ότι δε θα ολοκληρωθούν τα έργα αποκατάστασης που ορίζονται στην ΑΕΠΟ.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2000/60/ΕΚ (άρθρο 5) τα κράτη – μέλη μπορούν να επιδιώκουν περιβαλλοντικούς στόχους λιγότερο αυστηρούς, για υδατικά συστήματα που επηρεάζονται από ανθρώπινες δραστηριότητες ή η φυσική τους κατάσταση είναι τέτοια ώστε η επίτευξη των στόχων αυτών να είναι ανέφικτη ή δυσανάλογα δαπανηρή, και εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) οι περιβαλλοντικές και κοινωνικοοικονομικές ανάγκες που εξυπηρετούνται από την ανθρώπινη αυτή δραστηριότητα δεν μπορούν να επιτευχθούν με άλλα μέσα τα οποία αποτελούν πολύ καλύτερη επιλογή για περιβαλλοντική πρακτική, η οποία δεν συνεπάγεται δυσανάλογο κόστος.

β) τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν:

- για τα επιφανειακά ύδατα, ότι επιτυγχάνεται το μέγιστο δυνατό οικολογικό δυναμικό και η καλύτερη δυνατή χημική κατάσταση, δεδομένων των επιπτώσεων που δεν θα μπορούσαν ευλόγως να έχουν αποφευχθεί λόγω της φύσεως της ανθρώπινης δραστηριότητας ή της ρύπανσης,

- για τα υπόγεια ύδατα, τις όσο το δυνατόν λιγότερες μεταβολές στην καλή κατάσταση των υπόγειων υδάτων, δεδομένων των επιπτώσεων που δεν θα μπορούσαν ευλόγως να έχουν αποφευχθεί λόγω της φύσεως της ανθρώπινης δραστηριότητας ή της ρύπανσης.

γ) δεν σημειώνεται περαιτέρω υποβάθμιση της κατάστασης του πληγέντος υδατικού συστήματος.

δ) η καθιέρωση λιγότερο αυστηρών περιβαλλοντικών στόχων και η αντίστοιχη αιτιολογία εκτίθενται ειδικά στο σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού που επιβάλλει το άρθρο 13, οι δε στόχοι αυτοί αναθεωρούνται ανά εξαετία.

Επομένως, η Εθνική Επιτροπή Υδάτων θεωρεί ότι για τα υδατικά συστήματα Κοκκινόλακα και Σκουριών – Μαύρων Πετρών, είτε α) ότι οι ρυπογόνες μεταλλευτικές δραστηριότητες εξυπηρετούν

περιβαλλοντικές και κοινωνικοοικονομικές ανάγκες που δεν μπορούν να επιτευχθούν με άλλα, περιβαλλοντικά ορθότερα, μέσα είτε β) ότι κατάσταση τους είναι τέτοια, ώστε η επίτευξη των στόχων αυτών να είναι ανέφικτη ή δυσανάλογα δαπανηρή, γεγονός που αποτελεί παραδοχή ότι τα συστήματα αυτά έχουν καταστραφεί ανεπανόρθωτα. Τί από τα δύο ισχύει;

Επιπροσθέτως, η υπαγωγή των συστημάτων αυτών στις εξαιρέσεις τις οδηγίας 2000/60/ΕΚ, συνεπάγεται ότι η Πολιτεία εξασφαλίζει την μη περαιτέρω υποβάθμιση της κατάστασης του πληγέντος υδατικού συστήματος (άρθρο 5. παρ. γ). Παραβιάζοντας τον όρο αυτό της Οδηγίας, η Πολιτεία έχει εγκρίνει την επέκταση των ρυπογόνων μεταλλευτικών δραστηριοτήτων, γνωρίζοντας ότι αυτές θα επιφέρουν περαιτέρω υποβάθμιση της κατάστασης αυτών των υδατικών συστημάτων.

Επειδή, η παρουσία βαρέων μετάλλων στο νερό εγκυμονεί σοβαρότατους κινδύνους για τη δημόσια υγεία,

Επειδή, σύμφωνα με τα στοιχεία, η ρύπανση των υδάτων δεν είναι ένα στιγμιαίο ατυχές γεγονός, αλλά ένα χρόνιο πρόβλημα στην περιοχή που, με δεδομένη την τοξικότητα και βιοσυσσώρευση των βαρέων μετάλλων, καθίσταται εξαιρετικά επικίνδυνο,

Επειδή, ακόμη και η αποφυγή πόσης του νερού δε διασφαλίζει τη δημόσια υγεία, δεδομένου ότι η ρύπανση επηρεάζει τη γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία καθώς και τα οικοσυστήματα της περιοχής, θέτοντας σε κίνδυνο την ανθρώπινη υγεία μέσω της κατανάλωσης ρυπασμένων προϊόντων,

Επειδή, η αντιμετώπιση του προβλήματος είναι επιτακτική και προϋποθέτει την αναγνώριση και αντιμετώπιση των αιτιών,

Επειδή, δε γίνεται καμία ενέργεια αντιμετώπισης των επιπτώσεων από τη μεταλλευτική δραστηριότητα του παρελθόντος,

Επειδή, η μεταλλευτική δραστηριότητα επεκτείνεται και εντείνεται στην περιοχή,

Επειδή, το Ελληνικό Κράτος οφείλει να εναρμονίζεται με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες,

Επειδή, η συνεχής υποβάθμιση της ποιότητας των υδάτων υπονομεύει, όχι μόνο την όποια προοπτική ανάπτυξης, αλλά την ίδια τη ζωή στην περιοχή,

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί

1. Ποιά είναι η επίσημη, επιστημονικά τεκμηριωμένη, θέση των Υπουργείων σχετικά με τα αίτια της ρύπανσης;
2. Έχει γίνει υδρογεωλογική μελέτη για τον εντοπισμό της πηγής της ρύπανσης;
3. Ποιος είναι ο σχεδιασμός αποκατάστασης της ποιότητας των υδάτων;
4. Υπήρξαν έλεγχοι σχετικά με την τήρηση προδιαγραφών των ερευνητικών γεωτρήσεων από την Ελληνικός Χρυσός Α.Ε. (σχετικές άδειες, στεγανότητα, σφράγιση, αποστάσεις από πηγές και υδρευτικές γεωτρήσεις κ.τ.λ) και ποια είναι τα πορίσματα των ελέγχων αυτών;
5. Σκοπεύει η Επιστημονική Επιτροπή Ελέγχου Τήρησης των Περιβαλλοντικών Όρων των Μεταλλείων Κασσάνδρα – τώρα που αποκαταστάθηκε το πρόβλημα χρηματοδότησής της – να εξετάσει το θέμα και να δημοσιοποιήσει τα πορίσματά της;
6. Σκοπεύετε να τροποποιήσετε τον Ν. 3220/2014 που επιτρέπει στην Ελληνικός Χρυσός Α.Ε. να πραγματοποιεί γεωτρήσεις (ακόμη και περιχαράκωσης του κοιτάσματος), ενώ ταυτόχρονα την απαλλάσσει από την ευθύνη (νομική και αποκατάστασης) στην περίπτωση που αυτές προκαλέσουν βλάβη στους υδάτινους πόρους;
7. Θα εφαρμοστεί η ευρωπαϊκή οδηγία 2000/60/ΕΚ ή είναι προσηματική η έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κ. Μακεδονίας;
8. Σκοπεύετε να εξασφαλίσετε την μη περαιτέρω υποβάθμιση της κατάστασης του πληγέντος υδατικού συστήματος, που αποδεδειγμένα θα επέλθει λόγω της επέκτασης των μεταλλευτικών δραστηριοτήτων, όπως ορίζει η οδηγία 2000/60/ΕΚ
9. Θα συνεχίσετε να στηρίζετε την μεταλλευτική δραστηριότητα της Ελληνικός Χρυσός Α.Ε. στη Β.Α. Χαλκιδική, που θέτει σε άμεσο κίνδυνο τη ζωή και την υγεία χιλιάδων ανθρώπων και καταστρέφει – πιθανόν ανεπανόρθωτα - πολύτιμα οικοσυστήματα;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Κατερίνα Ιγγλέζη

Αγαθοπούλου Ειρήνη

Αλεξόπουλος Απόστολος

Βαμβακά Τζένη

Γάκης Δημήτριος

Διώτη Ηρώ

Καφαντάρη Χαρά

Μιχελογιαννάκης Ιωάννης

Ουζουνίδου Ευγενία

Πάντζας Γεώργιος

Παπαδημητρίου Μάνια

Σταθάς Ιωάννης

Σταμπουλή Αφροδίτη

Τσουκαλάς Δημήτρης

Χαραλαμπίδου Δέσποινα